

Vilniaus katedros rūsy

Jei kada būsi Vilniuje, būtinai aplankyk katedros požemius. Archeologai ten yra atradę įdomių dalykų.

Vilniaus katedros požemiai. (Tomo Vyšniausko nuotr.)

Šventovės rūsiuose buvo atrasti pirmosios katedros sienos fragmentai, o prie pat sienos – glazūruotomis plytelėmis išklotas grindų plotelis. Pirmoji katedra buvo statyta dar prieš 1387 m.

Pirmosios katedros siena ir grindys. (Tomo Vyšniausko nuotr.)

Prie pirmosios katedros sienos buvo atrasti laukų akmenų ir degto molio grindų fragmentai. Prie šių grindų aptiktos 6 židinių liekanos. Tai galėjo būti pagoniški aukojimo židiniai. Kai kurie iš jų gali būti iš pirmojo tūkstantmečio.

Tuo būdu katedros požemiai atskleidžia dalį Vilniaus istorijos – nuo pagoniškų iki krikščionybės laikų.

Atliekant kasinėjimus po kopyčios altoriumi maždaug 4 pėdų gylyje buvo surasta aptrupėjusi cininė urna su LDK didžiojo kunigaikščio ir Lenkijos karaliaus Vladislovo

Vazos širdimi. Jis Lietuvą ir Lenkiją valdė nuo 1632 iki 1648. Jo kūnas palaidotas Krokuvoje.

Urna su Vladislovo Vazos širdimi. (bpmuziejus nuotr.)

Didžiausia paslaptis, kurią dar slepia katedros požemiai, yra –

kur palaidotas Vytautas Didysis?

Kai jis mirė 1430 m., jis buvo palaidotas Vilniaus katedroje, šalia mirusios žmonos Onos kapo. Per XVII a. vykusius karus Vytauto antkapis buvo sunaikintas. Manoma, kad lietuviai jo palaidikus paslėpė katedroje, kad priešai jų nepagrobtų. Juos taip gerai paslėpė, kad dar ir dabar jie nėra rasti.

Seniausia freska Lietuvoje. (bpmuziejus nuotr.)

1985 m. po katedra buvo rasta kripta. Ant vienos kriptos

sienos tinkuoto paviršiaus aptiktas paveikslo fragmentas. Tai seniausias Lietuvoje rastas tapybos ant sienų pavyzdys. Manoma, kad jį užsakė Vytautas Didysis.

Ar tau buvo įdomu skaityti apie Vilniaus katedros požemius? Ar manai, kad ten apsilankysi?

Žodynėlis.

glazūruotos plytelės: į stiklą panaši masė, kuria plonu sluoksniu aptraukiami molinės plytos; *glazed tiles*

degtas molis: molis kepintas, kol pasidaro kietas ir stiprus; *baked clay*

židinys: atvira ugnivietė; *hearth*

pagoniškas: tikėjimas į Dievą prieš krikščionybę; *pagan*

pirmasis tūkstantmetis: nuo 1 iki 999 metų po Kristaus; *first thousand years after Christ*

aptrupėjusi cininė urna: irstanti vaza padaryta iš alavo; *crumbling pewter urn*

Krokuva: Lenkijos miestas, buvusi Lenkijos sostinė; *Krakow*

XVII amžiuje vykę karai: Jonui Kazimierui Vazai valdant Lietuvą ir Lenkiją Švedija ir Rusija abi puolė Lietuvą tuo pačiu metu. Vilnius buvo beveik visai sunaikintas; *XVII century wars*

antkapis: paminklas ar akmeninė lenta ant kapo, pažyminti mirusiojo vardą ir gimimo bei mirimo datas; *gravestone*

palaikai: mirusio žmogaus kūno liekanos; *remains*

freska: sienų tapybos technika ir kūrinys, sukurtas freskos technika; *fresco*

kripta: požeminė nuošali bažnyčios laidojimo patalpa; *crypt*

tinkuotas: dengtas kalkių ar cemento ir smėlio mišiniu; *plastered*